

Mgr. Leoš Bednář:

Úvod do právní úpravy československých filmových koprodukcí v letech 1945-1970.

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta,

Katedra filmových studií, 2012.

Diplomová práce Mgr. Leoše Bednáře se, jak již název napovídá, věnuje tématu koprodukční výroby filmů v poválečné československé kinematografii přednormalizačního období. Autor filmovou koprodukcí definuje v právním diskurzu jako „jeden z podstatných institutů sloužících k vytváření filmových děl“. Od počátku deklaruje, že jeho objektem výzkumu budou především dochované dokumenty právní povahy, které dále přehledně člení do tří samostatných skupin: na mezistátní dohody o kulturní a konkrétně filmové spolupráci, na rámcové koprodukční dohody a na konkrétní smluvní vztahy realizovaných koprodukčních projektů. Práci uzavírá kapitola o nerealizovaných koprodukčních projektech.

Erudice absolventa právnické fakulty je znát již v úvodu textu, v němž se rychle a elegantně vypořádává se samotným pojmem koprodukce, který vnímá především jako výrobně-právní vztah subjektů spojených na výrobě filmu, nikoliv jako termín označující výsledné dílo. Podrobnější argumentace tohoto názoru bohužel chybí. Význam dalších čtyř kapitol je určitě hlavně v jejich historické objevnosti. Leoš Bednář pečlivě, logicky a systematicky utřídil mnoho dosud nereflktovaných či úplně neznámých informací o koprodukčních vztazích, a to z primárních pramenů obsažených především ve fondech Národního archivu a podnikového archivu Filmového studia Barrandov. Podstatnou část textu tvoří popisy konkrétních dohod a smluv. Diplomová práce je velmi pečlivě zpracována a překlady v ní najdeme jen výjimečně, pokud už, pak spíše v německých pasážích

Jako filmová historička se nicméně nemohu ubránit názoru, že je škoda, že se autor (dostatečně vzdělaný v tématu) nerozhodl posunout obsah své práce ještě dále, a cíleněji se zaměřit jak na analýzu archivního materiálu, tak na jeho usazení do kontextu nejen české filmové historie. Mou další výhradou je, práce se samotným realizovaným koprodukčním věnuje na pouhých čtyřech stranách a fakticky například pomíjí období let 1945-1948. Domnívám se také, že syntetičtěji zaměřené části diplomové práce (především na začátku kapitoly 3) trpí řadou historických nepřesností či přímo nekorektností, které autora usvědčují z nedostatečně kritického přístupu k dobovým pramenům (jde o nešikovně formulované věty typu „Poznávání sovětské kultury a upevňování kulturních styků se SSSR bylo v období let 1945 až 1954 nejdůležitějším faktorem v mezinárodních stycích ČSR“ /s. 23/ nebo o pojmy jako „přátelská společenství“ /s. 24/, „buržoazní tisk“ či „asijské lidově demokratické státy“ /obojí s. 33/ atd.). Poslední větší nedostatek práce spatřuji v její nedostatečné propojenosti s historií filmové výroby a filmové praxe. Produkční korespondence, která by mohla řadu jevů osvětlit (týká se to i obou případových studií), není dostatečně využita. Využívány nejsou ani oborově snadno dohledatelné informace, které by konkrétní fakta zařadily do dalších kontextů. Nedozvíme se například téměř nic o důvodech nerealizování známého projektu

Jána Kadára a Elmara Klose *Válka s mloky*, ačkoliv v memoárové literatuře informace existují. Čtenář se dozvídá, že koncem 50. let nebyl natočen plánovaný koprodukční projekt ČSSR a NDR *Clown Ferdinand* /s. 56/, což není pravda. V letech 1957, 1959, 1960 a 1963 vzniklo hned 5 projektů s klaunem Ferdinandem v režii Jindřicha Poláka a v koprodukcii ČSSR a NDR. Byly sice určené pro televizní vysílání, avšak pravděpodobně vyráběné ve filmové produkci.¹ Tato chyba (možná ne jediná) je zřejmě způsobena tím, že Leoš Bednář vycházel z české filmografické literatury (Š. Bartošková ale i *Český hraný film IV.*), která filmové produkce pro televizní vysílání – na rozdíl od dotčeného archivního dokumentu – nezohlednila. Autor také nemusel docenit možnost výskytu faktických chyb v originálních dokumentech v případě plánovaného filmu *Hloupá historie* z roku 1965, jehož režisérem pravděpodobně neměl být německé filmové historii neznámý „Karl Hoffmann“ /s. 59/, ale významný německý režisér Kurt Hoffmann, který v tomtéž roce na území ČSSR za účasti mnoha českých herců a členů štábu dokončoval svůj dvouletý filmový projekt *Das Haus in der Karpfengasse/ Dům v Kaprově ulici*, oceněný mimo jiné v roce vzniku Německou filmovou cenou. Projekt mimochodem vznikl v produkci zmíněného Heinze Angermeyera.²

Uvedené nedostatky pokládám za poměrně zásadní, nicméně – vzhledem k náročnému tématu práce a skutečnosti, že se jedná o práci magisterskou – za pochopitelné. Práci doporučuji ohodnotit známkou velmi dobře.

V Praze dne 5. září 2012

Mgr. et MgA. Tereza Czesany Dvořáková, Ph. D.
KFS FF UK v Praze

¹ Úspěšný cyklus o klaunovi Ferdinandovi vznikl mezi léty 1956 a 1983, většina děl byla realizována v produkci NDR. Více mj. ve veřejném zdroji: http://de.wikipedia.org/wiki/Clown_Ferdinand

² Informace je opět snadno dohledatelná na internetu: http://www.filmportal.de/film/das-haus-in-der-karpfengasse_803c9a93adff4c2b82ea2caf4d644045; A dále: http://www.filmportal.de/person/kurt-hoffmann_7f13b4144a7147a09233f3e97776c1ed